

Østerådalens Syd

Østerådalens kulturhistorie

Fra ældre stenalder for ca. 6.000 år siden var der i Østerådal en omfattende menneskelig aktivitet. På Finstrupgårdøen og Svenstrup Holm findes rester af stenalderboplader. Senere var området ved Bonderup Bro, nord for Ellidshøj, særligt betydningsfuldt. Her lå et tingsted, og der var mulighed for at krydse Østerå. I området findes endvidere et større antal gravhøje. Ved Finstrupgård Hovedgård lå i middelalderen et vigtigt overfartssted.

I 1534 dannede Østerådalens øst for Svenstrup rammen for et vældigt slag, da Skipper Klements bondehær gjorde oprør mod Kong Christian III.

I slutningen af 1800-tallet blev åen rettet ud, de fugtige områder blev drænet - naturområdet blev omdannet til landbrugsland.

I dag drives der landbrug i hovedparten af Østerådalens Syd. Mod henholdsvis nordvest og sydøst udgøres landbruget af nogle relativt store enheder, der drives på traditionel vis med enten salgsafgrøder eller malkekvæg. I den centrale og sydvestlige del af området er der en del ekstensivt drevne fritidslandbrug – primært med afgræsning og høslæt.

Naturgenopretningsprojektet

Efter et vellykket naturgenopretningsprojekt i Østerådalens Nord blev der i 1995 taget initiativ til, at fortsætte naturgenopretningen mod syd. Projektet er et led i Aalborg Kommunes grønne struktur.

Østerådalens fremstår i dag som en vigtig grøn kile, der strækker sig ind mod Aalborg Centrum. Som for Østerådalens Nord ønsker man at fremhæve og understrege de overordnede landskabstræk samt etablere og genoprette forskellige naturtyper. Tilgængeligheden til området står højt på dagsordenen, og forbedres løbende.

Ved at genslynge åen, er nogle af åløbets oprindelige kvalite-

ter genskabt. Udover de åbenlyse fordele for dyr og planter reducerer de våde engarealer udvaskningen af kvælstof til Limfjorden.

Nedenfor bakkeøen Finstrupgård er der anlagt to mindre søer, der får tilført vand, når åen naturligt går over sine bredder.

Kolonihaver og ridecenter

I den nordlige del af Østerådalens Syd ligger kolonihaveområdet Draget. Haveselskabet blev etableret i slutningen af halvfjerdserne og består af 16 separate enklaver omkranset af levende hegn.

Umiddelbart nord for Dall Villaby ligger kommunens største ridecenter Finstrupgård.

Ved søer og vandhuller ses sommeren igennem et myldrende insektliv. De store guldsmede jager mindre insekter over vandspejlet, som afpatruljeres af opmærksomme skøjteløbere, der ligeledes angriber ethvert bytte af passende størrelse.

Mange fugle bruger Østerådalens som trækrute, både forår og efterår, på turen mellem de nordlige ynglepladser og vinterkvarterene under varmere himmelstrøg. I området findes anse-

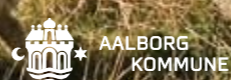
lige østersbanker fra dalens fortid som fjordarm. Tydeligst ses disse i den nordlige brink ved Østre Landgrøfts begyndelse.

Østerådalens planteliv

I Østerådalens sydlige del finder du mange af det åbne lands planter. Nogle knyttet til de tørre engdrag længst fra åen andre tilknyttet de våde områder nær åen. På engene umiddelbart vest for Dall Villaby kan du blandt andet opleve store bestande af den smukke orkide kødfarvet gøgeurt.

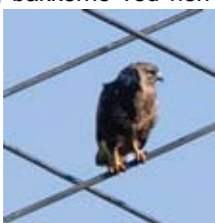
Afgræsningen af engene er af afgørende betydning for det åbne lands dyre- og planteliv. Hvis områderne ikke græsses af får eller kreaturer, vil de fugtige enge gro til i krat og skov.

Ved det naturgenoprettede Finstrupgård Kildevæld kan du opleve flere spændende planter, der er knyttet til kildens helt specielle naturforhold.

Østerådalens landskab

Østerådalens blev dannet under og efter den sidste istid for mellem 22.000 og 10.000 år siden. Et mildere klima fik vældige smeltevandsmasser til at strømme mod sydvest under den 1 - 2 kilometer tykke iskappe og skabte derved en kilometerbred tunneldal. Isens afsmeltning fik havet til at stige, indtil det for omkring 5.000 år siden havde nået sin største udstrækning. Østerådalens var en del af stenalderhavet, og bakkerne ved henholdsvis Skovbakken og Frydendal/Gug lå som spredte øer. Dynd og ler, der blev bundfældet i havet, udjævnede med tiden det kuperede undersøiske landskab. Siden skabte landhævningen vidtstrakte engarealer, der lå urørte frem til slutningen af 1800-tallet.

Østerådalens dyreliv

Som et markant indslag i naturen, i den sydlige del af Østerådalens, slynger åen sig gennem en mosaik af fugtige engområder. Netop de våde enge lokker mange fugle til området – både ynglefugle samt træk- og vintergæster.

I vinterhalvåret gæstes området af forskellige rovfugle. Mest markant er musvågen, der ofte ses sidde på en pæl, mens den spejder efter markmus og mosgrise. Ved åen kan du opleve vandstæren, vores eneste dyk-

kende spurvefugl, og er du meget heldig, kan du få et hurtigt glimt af den sky isfugl.

Den sjældne odder er registreret i området. Odderen er nataktiv og sky, så chancen for at opleve den i området, er meget lille. Større er chancerne for at støde på ræv og hare, der begge optræder regelmæssigt herude.

Når foråret sætter ind, flyver viberne deres karakteristiske territorieflugt ude over engen. Fra de lave buske eller fra toppen af en hegnspæl lyder kornværlingens knirkende sang.

Velkommen til Østerådalen Syd

I den sydlige del af Østerådalen er der siden 1995 genetableret en række mindre naturområder.

Østerådalen Syd strækker sig fra Indkildevej syd på til Bonderup Bro mellem Svenstrup og Ellidshøj. Der er adgang til dalen flere steder. P-pladser findes bl.a. hvor Dallvej krydser Østerå **1** og ved Finstrupgård **7**.

Regler for færdsel i Østerådalen

Der henstilles til, at du ikke færdes uden for de anlagte veje og stier af hensyn til områdets rige dyre- og planteliv. Vær også opmærksom på, at store dele af området ejes af private.

Hunde skal føres i snor overalt i naturen. I Østerådalen Nord findes en hundeskov, hvor hunde kan løbe frit. Læs mere om kommunens hundeskove på www.aalborgkommune.dk/natur.

Friluftaktiviteter i Østerådalen

Ridning er tilladt på de afmærkede stier ved Finstrupgård Ridecenter **7**.

Kanosejlads er tilladt overalt i Østerå. Benyt P- og kanoplads ved Dallvej **1**.

Lystfiskeri er tilladt flere steder langs Østerå. Se markering af åens frie fiskepladser på oversigtskortet.

Fugleinteresserede kan året rundt få store oplevelser ved fuglesøerne **6** nord for Finstrupgård Kildevæld **3**.

Naturpleje

De våde enge i dalen afgræsses i sommerhalvåret af kreaturer, som et led i plejen af området. Det er tilladt at færdes inden for hegnene, men vis hensyn til de græssende dyr.

Advarsel: Vær opmærksom på, at der mellem kreaturerne i Østerådalen Syd kan være både tyre og moderdyr med kalve.

Infohus og formidling

Ved P-pladsen i den nordvestlige del af Østerådalen Nord er der opført et Infohus, som indeholder udstillings- og foredragslokaler samt en udendørs plancheudstilling. Fuglelivet kan iagttages fra henholdsvis et fugletårn og en udkigsplatform.

Ved de centrale indgange til området er der opsat infotavler.

Signaturforklaring:

- 1** P- og Kanoplads, Dallvej
- 2** P-plads, Skudshalevej
- 3** Finstrupgård Kildevæld
- 4** Finstrupgård Skov
- 5** Østersbanke
- 6** Fuglesøer
- 7** Finstrupgård Ridecenter
- 8** Østerå
- 9** Skipper Clements Slagmark, År 1534
- 10** Kolonihaven Draget
- Indgang
- Udsigtspunkt
- Fiskeri tilladt
- Borde & bænke
- Cykel-/gangsti
- Trampesti
- Ridespor

Idegrundlag for naturgenopretningen

I maj 1988 udgav Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite rapporten "Ideoplæg om Kjærs Mølleå – et bynært friluftsområde ved Aalborg". På baggrund af denne blev et omfattende naturgenopretningsprojekt vedtaget og realiseret med støtte fra Skov- og Naturstyrelsen, Nordjyllands Amt og Aalborg Kommune samt i samarbejde med Friluftsrådet og Danmarks Naturfredningsforening.

Østerådalen Nord

I Østerådalen Nord har Park & Natur anlagt flere afmærkede turruter, der alle giver mulighed for fine naturoplevelser. Lavvandede søer og en større nedlagt lergrav er vigtige rasteplasser for mange trækfugle. I Østerådalen Nord kan du opleve mange forskellige plantesamfund. Her er rørskov, rørsump, ellekrat, skov, krat, fugtig og tør eng hver med sine specielle dyre- og plantearter tilknyttet.

Park & Natur har udgivet en folder, der særskilt omhandler Østerådalen Nord.

Læs mere om Østerådalen

På www.aalborgkommune.dk/natur kan du finde uddybende artikler om områdets natur.

Spørgsmål og lokale observationer

Kontakt gerne Park & Natur på telefon 9931 2000 eller på e-mail park.natur@aalborg.dk

Teknisk Forvaltning

2006